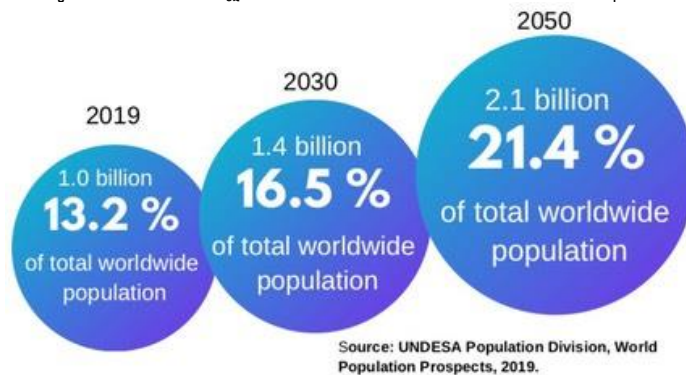

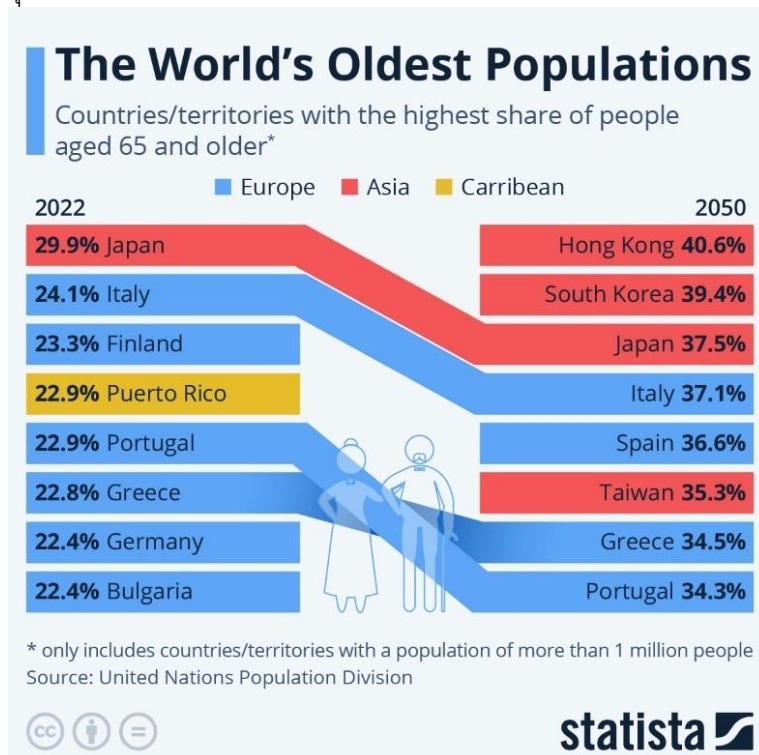
สังคมผู้สูงอายุ “วิกฤต” หรือ “โอกาส” ของไทย

โลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากจำนวนและสัดส่วนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2562 ประชากรโลกอายุมากกว่า 60 ปีมากกว่า 1 พันล้านคน (ร้อยละ 13.2 ของประชากรทั้งหมด) คาดว่า ในปี 2573 จะเพิ่มขึ้นเป็น 1.4 พันล้านคน (ร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด) และในปี 2593 จะเพิ่มขึ้นเป็น 2.1 พันล้านคน (ร้อยละ 21.4 ของประชากรทั้งหมด) โดยการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้นจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ เช่น นโยบายการคุมกำเนิด ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทำให้คนอายุยืนขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ค่านิยม และทัศนคติที่ทำให้ประชากรแต่งงานช้า และปริมาณการแต่งงานลดลง ส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรน้อยลง ขณะที่อายุขัยเฉลี่ยของผู้สูงอายุกลับสูงขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น

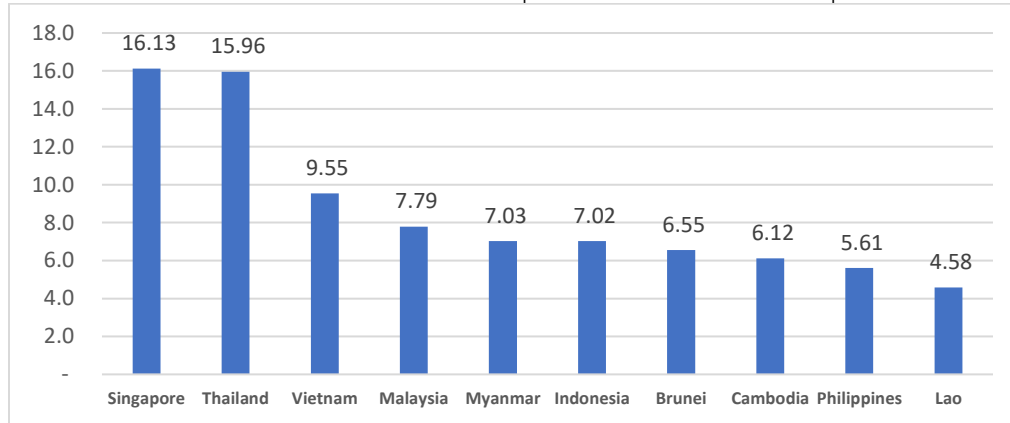
ที่มา: United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA)

ภูมิภาคเอเชียมีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก ทั้งนี้ คาดว่าประเทศญี่ปุ่นจะมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากที่สุดภายในปี 2593

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แบบ (Aged society) คือ มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2567 ประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ที่ระดับ 15.96% หรือ ประมาณ 10.5 ล้านคน สูงเป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มอาเซียน

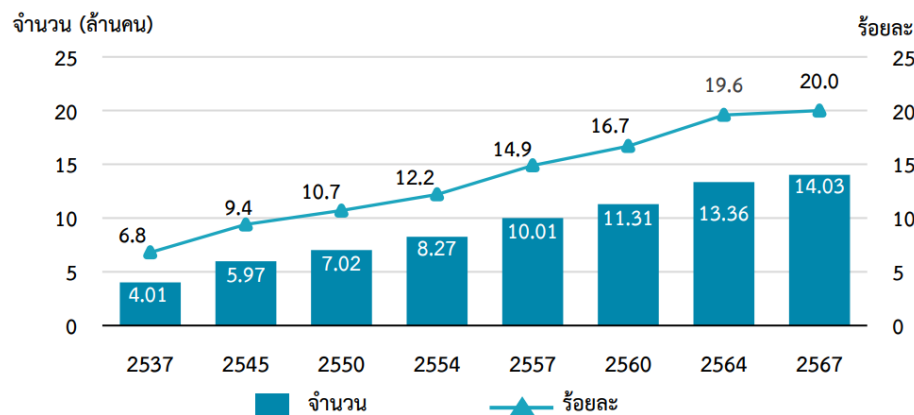
แผนภาพที่ 1: สัดส่วน (%) ของประชากรที่มีอายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป ของกลุ่มอาเซียน ปี 2567

ที่มา: ธนาคารโลก

ผลการสำรวจ ณ เดือนมิถุนายน ปี 2567 พบว่า จำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2537 มีผู้สูงอายุร้อยละ 6.8 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.0 ในปี 2567

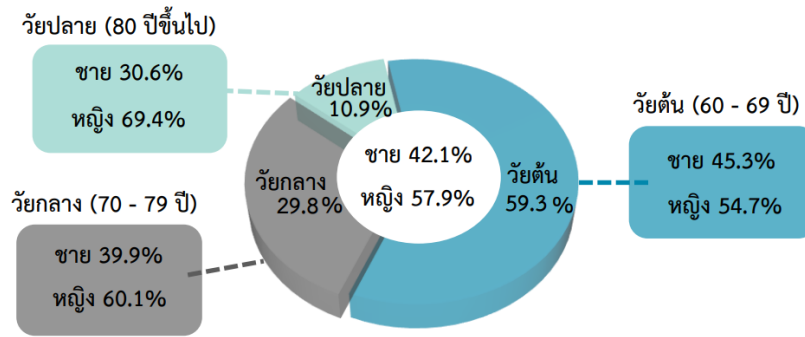
แผนภูมิ 1 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ พ.ศ. 2537 - 2567

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ผู้สูงอายุหญิงมากกว่าผู้สูงอายุชาย (ร้อยละ 57.9 และ 42.1 ตามลำดับ) และในทุกกลุ่มช่วงวัย ผู้สูงอายุหญิงมีจำนวนมากกว่าผู้สูงอายุชาย สำหรับการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามกลุ่มช่วงวัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (60-69 ปี) ร้อยละ 59.3 รองลงมา คือ กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลาง (70-79 ปี) ร้อยละ 29.8 และน้อยที่สุดคือ กลุ่มผู้สูงอายุวัยปลาย (80 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 10.9

แผนภูมิ 2 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามกลุ่มช่วงวัย และเพศ พ.ศ. 2567

หมายเหตุ: กลุ่มช่วงวัย อ้างอิงตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศแรก ๆ ในโลกที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยเข้าสู่สังคมสูงวัย (aging society) ในปี 2513 สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (aged society) ในปี 2537 และเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (super-aged society) ตั้งแต่ปี 2550 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว กล่าวคือ มีสัดส่วนของประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 30% หรือมีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% ของประชากรทั้งหมด รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นพยายามแก้ปัญหาดังกล่าวหลากหลายวิธี

1. การเพิ่มอายุเกษียณของข้าราชการในประเทศ

โดยปกติแล้วอายุเกษียณของข้าราชการในประเทศญี่ปุ่นนั้นจะอยู่ที่ 60 ปี คล้ายคลึงกับประเทศไทย และหลายประเทศทั่วโลก แต่หลังจากเดือนเมษายน 2566 ที่ผ่านมายุการเกษียณของข้าราชการได้ถึงขยายออกไปเป็น 61 ปี เนื่องมาจากความรุนแรงของปัญหาการขาดแคลนวัยแรงงาน และการลดลงของอัตราการเกิดในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นยังกำหนดเป้าการขยายอายุเกษียณของข้าราชการไว้ที่ 65 ปี โดยจะเป็นการขยายอายุการเกษียณ 1 ปี ในทุก ๆ 2 ปีของปีงบประมาณ แต่จะมีเงื่อนไขอยู่ 2 ข้อสำหรับข้าราชการที่ได้รับการต่ออายุเกษียณก็คือการไม่สามารถรับงานที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารได้ และเงินเดือนจะถูกปรับลดให้เหลือเพียงร้อยละ 70 เมื่อเทียบกับเงินเดือนก่อนสุดท้ายก่อนเกษียณเท่านั้น

2. การขึ้นภาษีเพื่อการบริโภค

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีรายได้จากภาษีสูงถึงร้อยละ 60 ของรายได้ภาครัฐ และกว่าร้อยละ 20 มาจากภาษีเพื่อการบริโภค (Consumption tax) โดยรัฐบาลญี่ปุ่นขึ้นภาษีจากระดับที่ร้อยละ 8 มาเป็นร้อยละ 10 ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2562

3. การนำแรงงานต่างชาติ (ทักษะเฉพาะ) มาทำงาน

ในปี 2566 จำนวนของชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่อาศัยในประเทศญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น โดยมีจำนวนมากกว่า 3.2 ล้านคน เนื่องมาจากการขาดแคลนแรงงาน การลดลงของอัตราการเกิด และการเพิ่มสูงขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศ โดยแรงงานกลุ่มที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญก็คือ กลุ่มแรงงานที่มีทักษะเฉพาะที่สามารถเข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมที่ขาดแคลนแรงงานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องมีการฝึกอาชีพแต่อย่างใด โดยเฉพาะกลุ่มทักษะทางด้านวิศวกรรม ด้านมนุษยศาสตร์และความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ด้านการรักษายาบาลและดูแลผู้สูงอายุ รวมไปถึงด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น และจำนวนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 32.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

4. นโยบายสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ

ในปี 2558 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกนโยบายที่เรียกว่า “Smart Platinum Society” เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพตนเองให้ถึงอายุ 100 ปี อย่างดีและมีคุณภาพ รัฐบาลญี่ปุ่นยังนำเอาแนวคิด Society 5.0 เข้ามาปรับใช้ในสังคมญี่ปุ่น โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงผู้สูงอายุในประเด็นทางด้านสุขภาพ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน และการเป็นส่วนหนึ่งในตลาดแรงงานและสังคมให้ยาวนานมากขึ้น

5. นำเทคโนโลยีมาใช้แทนมนุษย์และเชื่อมโยงมนุษย์เข้าด้วยกัน

โดยรัฐบาลจะเน้นการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อช่วยพัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านข้อมูลสำคัญ ๆ ในพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ การพัฒนาเทคโนโลยีให้ใช้ได้ง่ายขึ้นสำหรับการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนฝูงและครอบครัว นอกจากนี้ ยังพัฒนาหุ่นยนต์เพื่อการพูดคุยและการดูแลผู้สูงอายุ โดยในปี 2561 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้งบประมาณเพื่อพัฒนาหุ่นยนต์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุเป็นจำนวนสูงถึงกว่า 10,000 ล้านบาท

ประเทศไทยได้เข้าสู่ aged society แล้ว และจะก้าวสู่ super-aged society ในอีก 15 ปี ข้างหน้าไม่ต่างจากประเทศญี่ปุ่น รวมทั้ง ประเทศไทยยังได้รับผลกระทบจากการก้าวเข้าสู่ aged society ในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ด้านการผลิต การเป็นสังคมผู้สูงอายุทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไปมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากขึ้นขณะที่มีวัยทำงานเท่าเดิมหรือลดลงจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการผลิต ทำให้การผลิตและกำลังแรงงานน้อยลง ผลิตภาพการผลิตลดน้อยลงหรืออุปทานแรงงานลดลง ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้ค่าแรงสูงขึ้นได้หรือเกิดการขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้ อาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนแรงงานคน หรือการนำเข้าแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะส่งผลทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น

ด้านการลงทุนและการออม เมื่อมีวัยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการลงทุนน้อยลง วัยสูงอายุหรือวัยเกษียณขาดรายได้หรือมีรายได้น้อยลงทำให้มีการออมลดลงในขณะที่วัยทำงานต้องรับภาระมากขึ้นทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้มีเงินออมน้อยลงและเงินลงทุนลดลง สำหรับภาครัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการมากขึ้นเพื่อบริการสังคม ทางด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ทำให้การลงทุนและการออมของประเทศลดลง

ด้านผลผลิตหรือรายได้ประชาชาติ สัดส่วนผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) หรือรายได้ประชาชาติน้อยลง และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลลดลง ผลิตภาพการผลิตลดลง

ด้านการคลัง งบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้น ภาครัฐจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุข การแพทย์ บริการสังคมแก่ผู้สูงอายุมากขึ้นและต้องเพิ่มงบประมาณรายจ่ายเพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ถูกทอดทิ้งมากขึ้น ขณะที่งบประมาณรายได้ลดลง เก็บภาษีรายได้น้อยลงเนื่องจากมีวัยผู้สูงอายุซึ่งไม่มีรายได้มีสัดส่วนที่มากขึ้น

ผลกระทบทางด้านสังคม

ผลกระทบด้านสังคม จะเกิดปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง การที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องทำงานมากขึ้นและต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น บางครั้งอาจทำให้ผู้สูงอายุขาดความอบอุ่นหรืออาจถูกทอดทิ้งได้

ปัญหาทางด้านสภาพจิตใจ เมื่อถึงวัยเกษียณอายุ ไม่ได้ทำงานทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเหงา ไม่เกิดความภาคภูมิใจเหมือนเป็นภาระกับลูกหลาน อาจรู้สึกน้อยใจ ซึมเศร้า รวมถึงปัญหาสุขภาพร่างกาย ตามปกติผู้สูงอายุจะมีสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรม ไม่แข็งแรง จึงจำเป็นต้องมีผู้ดูแลเอาใจใส่และจะต้องใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นขณะที่ไม่มีรายได้ จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก จึงจำเป็นที่จะเตรียมพร้อมรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะต้องมีการวางแผนการออม การลงทุนและการบริโภค เพื่อที่จะเตรียมพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนต้องเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แบบ โดยการขับเคลื่อนมาตรการด้านอุตสาหกรรมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

1. ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการสำหรับผู้สูงอายุ

นวัตกรรมเพื่อสุขภาพ : พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ช่วยดูแลสุขภาพ เช่น อุปกรณ์ออกกำลังกาย ที่ออกแบบมาสำหรับผู้สูงอายุ อาหารเสริม อาหารสำเร็จรูปที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

เทคโนโลยีช่วยเหลือ : พัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต เช่น บ้านอัจฉริยะ ระบบเตือนภัยฉุกเฉิน

การออกแบบที่เป็นมิตร : ออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการให้ใช้งานง่าย เหมาะสมกับสรีระและความต้องการของผู้สูงอายุ

2. สนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

สิทธิประโยชน์ทางภาษี : ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บริษัทที่ลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

เงินทุนสนับสนุน : จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือ : สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ

3. พัฒนาศูนย์บริการบุคคล

การฝึกอบรมบุคลากร : จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ

สร้างแรงจูงใจ : สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานในอุตสาหกรรมนี้

4. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก : ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะให้เข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้สูงอายุ

ออกแบบเมืองที่เป็นมิตร : ออกแบบเมืองให้มีพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการออกกำลังกายและกิจกรรมสันทนาการของผู้สูงอายุ

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีโอกาสเติบโตเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

กลุ่มอุตสาหกรรมบ้านและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ การออกแบบบ้านและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะต้องต่างไปจากบ้านทั่ว ๆ ไป เช่น เฟอร์นิเจอร์ที่ต้องมองถึงความเหมาะสมกับสรีระที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้สูงวัย และมีฟังก์ชันในการใช้งานที่หลากหลายและตอบโจทย์ผู้ใช้งานได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการออกแบบภายในบ้านให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม เนื่องจากค่าใช้จ่ายด้านอาหารคิดเป็นประมาณ 1 ใน 3 ของรายจ่ายครัวเรือนไทยและเมื่อผู้สูงอายุได้กลายเป็นผู้บริโภคหลักอีกกลุ่มหนึ่ง (20% ของประชากรทั้งประเทศ) จะทำให้ตลาดอาหารสำหรับผู้สูงอายุมียุคภัยในการเติบโตขึ้นตาม โดย Deloitte คาดการณ์ว่าตลาดอาหารและเครื่องดื่มจะมีสัดส่วนสูงที่สุดใน Silver Economy ของไทย หรือประมาณ 27% ในปี 2573 เนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องใส่ใจเรื่องอาหารมากขึ้น ผู้สูงอายุจึงมักซื้ออาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพตลอดจนอาหารเสริมรูปแบบต่างๆ เช่น นม ข้าว รังนก ในขณะที่อาหารที่ส่งผลเสียต่อร่างกายหรือเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง เช่น ครีมเทียม ไข่ไก่ ผงชูรส บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป จะเป็นสินค้าที่ผู้สูงอายุบริโภคลดลง นอกจากนี้ ข้อมูลจาก The 1Insight ยังพบว่าสินค้าขายดีใน กลุ่มผู้สูงวัยที่มีรายได้สูง ได้แก่ ผลไม้นำเข้า ผักออร์แกนิก และโยเกิร์ตธรรมชาติ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์อาหารที่น่าสนใจและมีแนวโน้มเติบโตได้ดีในสังคมผู้สูงอายุ ได้แก่

1. อาหารที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ (Aging-friendly Foods) อาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุต้องเคี้ยวง่าย กลืนง่าย ย่อยง่าย อุดมไปด้วยสารอาหาร รวมทั้งต้องมีโซเดียม น้ำตาล และไขมันต่ำ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาเพื่อผู้สูงอายุคือ อาหารที่เคี้ยว ง่ายและย่อยง่าย หรือในเชิงโภชนาการมีผลิตภัณฑ์อาหารบดปั่นสำหรับผู้ที่มีปัญหาในการกลืน

2. อาหารฟังก์ชัน (Functional Foods) คืออาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการพื้นฐานต่อร่างกาย และยังมีส่วนช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงในการเกิดโรค เช่น ลดระดับน้ำตาลในเลือด ลดคอเลสเตอรอล และเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ชุปไก่สกัดที่เพิ่มสารสกัดจากสมุนไพร อาทิ ถั่งเช่า โสม และแปะก๊วย ผลิตภัณฑ์ เสริมอาหารที่เพิ่มโปรตีนเพื่อป้องกันภาวะกล้ามเนื้อสลายตัว และผลิตภัณฑ์โภชนเภสัช ช่วยลดคอเลสเตอรอล

กลุ่มอุตสาหกรรมด้านสุขภาพและความงาม ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการแพทย์ เช่น เครื่องมือแพทย์ Telemedicine หุ่นยนต์สำหรับผู้สูงอายุ หุ่นยนต์สำหรับการผ่าตัด อุปกรณ์พยุงร่างกาย อุปกรณ์การออกกำลังกายและกายภาพ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ด้านความงามเพื่อการชะลอวัย เช่น เครื่องสำอาง สมุนไพร ผลิตภัณฑ์ยา อาหารเสริม วิตามิน รวมทั้งอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในด้านสுகอนามัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์เส้นเปลือง เช่น ผ้าอ้อมผู้ใหญ่ แผ่นรองขับ น้ำเกลือ น้ำกลั่นปราศจากเชื้อ สำลี ผ้าเปียก กระดาษชำระ ถุงใส่ขยะติดเชื้อ เป็นต้น

กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น เครื่องช่วยฟังที่ปรับคุณภาพเสียงผ่านแอปพลิเคชันได้ ไม่ทำให้อัศจรรย์ใจ แก้วอัจฉริยะ ไฟฟ้า หุ่นยนต์ที่เปรียบเสมือนผู้ช่วยส่วนตัวของผู้สูงอายุ อุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับวัดค่าต่าง ๆ ทางสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องวัด ความดันโลหิต เครื่องวัดระดับออกซิเจน หรือ Smart Watch ที่ช่วยติดตามแจ้งเตือน และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพได้หลายรายการ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้มีแนวโน้มเป็นสิ่งที่ต้องการในตลาดผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่ม Smart Home Devices ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น ระบบสั่งการด้วยเสียง กล้องติดตามการเคลื่อนไหว เป็นต้น

ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) มีการขับเคลื่อนกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีโอกาสเติบโตผ่านกลไกต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมบ้านและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ได้มีการวางกรอบนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยมุ่งเน้นการปรับรูปแบบ (Reshape) อุตสาหกรรมไทยสู่ “อุตสาหกรรมเศรษฐกิจ” ภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจนำอุตสาหกรรม” ให้อุตสาหกรรมไทยเป็นเครื่องยนต์สร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับเทรนด์โลกและภาคเศรษฐกิจอื่นรองรับบริบททางเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอุตสาหกรรมก่อสร้างที่มีนวัตกรรม (Innovative Construction) เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ สศอ. มุ่งเน้นและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย

กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

ได้มีการผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ (S-Curve) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นอนาคตของประเทศ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต ก็เป็นหนึ่งใน S-Curve โดยไทยวางเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอนาคตของอาเซียนและเป็น 1 ใน 10 ผู้ส่งออกอาหารของโลก เพื่อตอบสนองต่อความมั่นคงทางอาหาร โดยมีการออกมาตรการในการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารตลอดห่วงโซ่อุปทาน ครอบคลุมทั้งภาคการเกษตร ภาคการผลิตและภาคการตลาด การสร้างนวัตกรรมอาหารอนาคตเพื่อเชื่อมโยงการค้าและอุตสาหกรรมการผลิตอาหารของไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก โดยมีสินค้าเป้าหมาย ได้แก่ อาหารเพื่อสุขภาพ อาหารสำหรับนักกีฬา อาหารสำหรับผู้สูงอายุ อาหารเกษตรอินทรีย์ และอาหารโปรตีนทางเลือก

กลุ่มอุตสาหกรรมด้านสุขภาพและความงาม

ได้มีการผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ (S-Curve) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นอนาคตของประเทศ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ (Medical Industry) ก็เป็นหนึ่งใน S-Curve โดยไทยมีเป้าหมายในการเป็นศูนย์กลางการผลิตเครื่องมือแพทย์ทั้งแบบขั้นพื้นฐานและเทคโนโลยีขั้นสูงในอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2027 โดยการยกระดับศักยภาพการผลิตเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ

กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์

ได้มีการผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ (S-Curve) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นอนาคตของประเทศ ทั้งนี้ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) ก็เป็นหนึ่งใน S-Curve ซึ่ง สศอ. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะปี 2565 - 2570 เพื่อดึงดูดการลงทุนอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอิเล็กทรอนิกส์ต้นน้ำ การยกระดับอุตสาหกรรมเดิมไปสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง การสร้างและยกระดับ Smart Developer รวมถึงผู้ประกอบการรายใหม่ ตลอดจนการสร้างและพัฒนาระบบนิเวศ อาทิ ด้านมาตรฐานและห้องปฏิบัติการทดสอบ การจัดตั้ง Excellence Center รวมถึงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีสินค้าเป้าหมาย ได้แก่ Smart Home, Smart Factory, Smart Hospital & Health และ Smart Farm)

นายศักดิ์ชัย สิ้นโสมนัส
กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
พฤษภาคม 2567

แหล่งที่มา :

United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA)

ธนาคารโลก

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2567-2570

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร พ.ศ. 2562-2570

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ พ.ศ. 2565-2570